

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse:
23/5522

Vår referanse:
23/270529 - 3

Sted, dato:
Oslo, 13.12.2023

Bestilling fra JD - Innspill til svar på henvendelse fra Danmarks ambassade - spørsmål om behandling av saker om mishandling av dyr Frist 14122023

Politidirektoratet viser til bestilling fra Justis- og beredskapsdepartementet av 11. desember 2023, vedrørende bistand til å svare på spørsmål om mishandling av dyr fra Danmarks ambassade.

ØKOKRIM har bidratt til å svare på spørsmålene.

Politidirektoratet har følgende innspill til svar:

1. Hvordan er politiets arbejde organisert ift. sager om vanrøgt af dyr?

Økokrim har fagforvalteransvaret ovenfor politidistriktene for miljøkriminalitet, herunder dyrevelferdskriminalitet jf. påtaleinstruksen kapittel 35. Det er en politiadvokat i Økokrim med nasjonalt fagansvar for dyrevelferdskriminalitet som benytter ca. 75 % av sin stilling til dette.

Alle tolv politidistrikt har en funksjon for etterforskning og bekjempelse av dyrevelferdskriminalitet (dyrekrimfunksjonene). Organiseringen av dyrekrimfunksjonene er opp til den enkelte politimester og det er således noe ulikt. Felles er at alle politidistrikt har ressurspersoner innen etterforskning og påtale som skal håndtere, eventuelt veilede, etterforskningen og iretteføringen av disse sakene.

Politiet har tett samarbeid med Mattilsynet som er tilsynsmyndigheten for dyrevelferdsloven. Avtale mellom politiet og Mattilsynet for styrket samarbeid mot dyrevelferdskriminalitet ble inngått i 2015, og etter oppdrag fra Politidirektoratet ble det i mars 2022 ferdigstilt gjensidig forpliktende retningslinjer for samarbeidet mellom politiet og Mattilsynet i dyrevelferdssaker. Retningslinjene har som mål å sikre et godt og effektivt samarbeid mellom politiet og Mattilsynet for å forebygge, avdekke og

straffeforfølge mishandling, vanstell og andre alvorlige brudd på dyrevelferdsloven. Retningslinjene følger vedlagt til orientering.

2. Hvilke etterforskningsmuligheter har politiet?

Politiet benytter samme etterforskningsmetoder i dyrevelferds kriminalitetssaker som i øvrige straffesaker. Samarbeid med Mattilsynet er viktig for etterforskningen og det innhentes også i stor utstrekning veterinærfaglig sakkyndighet fra Veterinærinstituttet.

Øvre strafferamme for grove overtredelser av dyrevelferdsloven er 3 år fengsel jf. lovens § 37 annet ledd. Gjeldende strafferamme begrenser hvilke straffeprosessuelle metoder politiet kan benytte. Reglene om beslag og utleveringspålegg i straffeprosessloven §§ 203 og 210 som blant annet gjelder for innhenting av historisk teledata kan i dag benyttes, men det er ikke mulighet til teknisk sporing, jf. straffeprosessloven § 202b, og kontroll av kommunikasjonsanlegg, jf. straffeprosessloven § 216b.

Regjeringen skal legge frem en stortingsmelding om dyrevelferd i 2024. I den forbindelse har Økokrim gitt innspill om at strafferammen bør heves slik at den harmonerer med øvrig miljølovgivning.

3. Hva er saksbehandlingstiden på disse sager?

Påtaleavgjorte lovbrudd - Dyrevelferdsloven, diverse	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Påtaleavgjorte lovbrudd, i alt	332	364	403	413	445	523	503
Oppklaringsprosent	38,1 %	47,0 %	35,4 %	45,9 %	45,7 %	46,0 %	39,6 %
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, i alt (dager)	123,0	135,7	92,3	138,5	120,7	118,2	116,1
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, oppklarte saker (dager)	165,8	223,7	145,3	182,6	185,4	170,0	178,8

Kilde: Straffesaksregisteret, JUS309

Merknader:

Uten en manuell gjennomgang av alle enkeltsakene er det ikke mulig å skille ut kun saker som dreier seg om mishandling av dyr. Basert på informasjonen i straffesaksregisteret gjelder imidlertid hovedtyngden av straffesakene kodet som *Dyrevelferdsloven, diverse* ulike typer mishandling av dyr eller vanskjøtsel av dyr/uansvarlig dyrehold. Disse straffesakene gjelder både overtredelser av privatpersoner og innenfor industrielt dyrehold. Mindre andeler av disse straffesakene gjelder forhold som rammes av dyrevelferdsloven for øvrig, og som ikke kan anses som mishandling av dyr – f.eks. lovbrudd av mer administrativ art. Statistikken kan derfor ikke tolkes som en uttømmende oversikt over mishandling av dyr som kommer til politiets kjennskap, men som et overblikk på straffesaker på dyrevelferdsfeltet.

4. Er der en særlig anklager på disse sager?

Påtalekompetansen for grove overtredelser av dyrevelferdsloven ligger til statsadvokaten, mens politijurister med delegert påtalekompetanse fra politimesteren kan avgjøre simple overtredelser jf. straffeprosessloven § 67.

Som nevnt under spørsmål 1 så er det dyrekrimfunksjoner i hvert politidistrikt med egne ressurspersoner på faget innen påtale. I noen distrikt er det kun disse personene som påtaleavgjør og irettfører dyrevelferds kriminalitetssaker, mens i andre distrikter er sakene satt ut til driftsenhetene slik at politijuristene der følger opp disse sakene under veiledning fra dyrekrimfunksjonen.

5. Hva er straffnivået, og har man mulighet for at framkønde erhvervsdrivende retten til å ha dyr?

Straffenivå

Dyrevelferdslovens system er at de fleste lovbrudd skal håndteres av tilsynsmyndigheten Mattilsynet. De benytter sine forvaltningsrettslige virkemidler, herunder overtredelsesgebyr. Mer alvorlige overtredelser skal straffefølges.

Strafferammen for simple overtredelser av dyrevelferdsloven er bøter og/eller fengsel inntil 1 år, og for grove overtredelser fengsel inntil 3 år jf. lovens § 37. Siden dyrevelferdsloven trådte i kraft 1. januar 2010 har det vært en stor utvikling av straffenivået for kriminalitet mot dyr. Høyesterett har i en rekke avgjørelser de senere år og senest i HR-2022-737-A uttalt at det av allmennpreventive grunner må reageres strengt i saker om grove brudd på dyrevelferdsloven, jf. blant Lukas-dommen HR-2016-295-A hvor det uttales at «en streng straff understreker at dyr skal behandles med respekt» og Jøa-dommen HR-2016-2285-A hvor det fremheves at «[s]traffenivået kan dessuten bidra til å høyne dyrs status og vil gjennom dette kunne ha en holdningsskapende effekt». Domstolene idømmer stadig strengere straffer for dyrevelferdslovbrudd og det er ikke uvanlig at det fastsettes fengselsstraff av en ikke ubetydelig lengde. Høyesteretts avgjørelse i Lukas-dommen fra 2016 er veiledende for den konkrete utmålingen av straff og det uttales om vurderingen i avsnitt 30:

«Ved fastsettelsen av straff er det først og fremst handlingens grovhet som er styrende. Det betyr at det må stå sentralt hvor mange dyr som rammes, hvor stor lidelse de er påført, og graden av skyld»

Saken omhandlet ulovlig avlivning og vold mot en hund, og Høyesterett fant at riktig utgangspunkt for straffen var fengsel i 120 dager. I den omtalte Jøa-dommen fra 2016 gjaldt det 92 storfe som hadde sultet ihjel over en periode på to måneder grunnet manglende tilsyn og stell. Høyesterett mente at overtredelsen kvalifiserte til en straff av fengsel 1 år og 10 måneder. Det ble nylig avsagt en dom i tingretten (23-096618MED-TTRO) som dømte en bonde til fengsel i 2 år og 4 måneder, etter et utgangspunkt på fengsel i 2 år og 6 måneder, for vannrøykt av en svinebesetning på ca. 1500 individer. Påtalemyndighetens påstand var fengsel i 2 år og 10 måneder etter tilståelsesfradrag, og Statsadvokatens anke over straffeutmålingen er henvist til ankebehandling.

Aktivitetsforbud

Mattilsynet og domstolen kan ilegge personer og foretak forbud mot aktiviteter med dyr jf. dyrevelferdsloven § 33. Aktivitetsforbudet kan omfatte alle typer aktivitet med dyr omfattet av dyrevelferdsloven, alle typer dyr og så lenge som nødvendig. Inngangsvilkåret er at det er unnlatt å etterkomme vesentlige pålegg fra Mattilsynet eller at bestemmelser gitt i eller i medhold av dyrevelferdsloven grovt eller gjentatte ganger er overtrådt. Det er ikke et vilkår at personen eller foretaket er straffet for bruddet. Videre må forbudet være nødvendig og forholdsmessig.

I enkeltvedtak om aktivitetsforbud fastsetter Mattilsynet en dato for ikrafttredelse. Vedtaket gjelder fra denne datoen, også dersom det påklages.

Aktivitetsforbud kan også idømmes av domstolen i forbindelse med en straffesak. Det vil da ikke gjelde før dommen er rettskraftig. Aktivitetsforbud er ikke ansett å være straff.

Domstolene har også mulighet til å idømme tap av retten til å ha en stilling eller utøve en virksomhet eller aktivitet etter straffeloven § 56, men vi ser at spesialbestemmelsen i dyrevelferdsloven § 33 er den som i stor utstrekning benyttes i praksis.

Med hilsen

Politiinspektør

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:

Retningslinjer politiet og Mattilsynet-08.03.22